

Du finner det meste på FDI's nettsted

Dersom du lurer på hvilke retningslinjer som eksisterer for bruk av ulike materialer, om det finnes generelle anbefalinger ved ulike typer behandlinger, eller om du gjerne vil ha en oversikt over hva som er skrevet om et tema, så kan du gå inn på FDI's hjemmeside og klikke deg inn på Guidelined Database. Der finner du oversikter over nasjonale og internasjonale retningslinjer, prinsippvedtak, uttalelser, møterapporter og referater, og temaene dekker et vidt felt: fra pasientspesifikke problemer via helse, miljø og sikkerhet til utdannings- og forskningsrelaterte spørsmål og praktiske problemer knyttet til tannlegens hverdag. På FDI's møte i Kuala Lumpur i september, ble bruk av denne databasen demonstrert av førsteamanuensis Asbjørn Jokstad fra Det odontologiske fakultet i Oslo. Han har bygget opp databasen og er nå ansatt som «science manager» i en stilling tilsvarende 10 timer per uke, for å arbeide videre med FDI's nettsted, men også med en ny «spørsmål og svar»-tjeneste.

– Denne nye tjenesten er et tilbud både til individuelle medlemmer og til medlemsorganisasjonene, forteller Jokstad, som ble valgt inn i «Science Commission» i FDI for to år siden, og som med sin interesse for evidensbasert odontologi og data ble opptatt av å utvikle FDI's nettsted i tillegg til arbeidet i kommisjonen. Det nye opplegget innebærer at alle spørsmål av vitenskapelig art til FDI, og som tidligere har vært henvist til en eller annen tilfeldig person, nå vil gå til Jokstad. Han vil finne en person eller en website, en oversiktsartikkel, et symposium eller evidensbaserte studier som kan belyse spørsmålet. Deretter lager han forslag til svar og sender det til et nettverk som godkjenner det. Alle spørsmål og svar kommer opp på FDI's hjemmeside, som skal få en base for hyp-pig stilte spørsmål med referanser og eventuelt lenker, og med invitasjon til å

– Det er svært mye nyttig informasjon å finne på FDI's nettsted, sier Asbjørn Jokstad, som nå i to år har arbeidet med å strukturere nettsidene.

kommentere, men med en standard notis om at dette ikke er offisiell FDI-politikk. I neste fase skal spørsmålene og svarene sorteres i en database som blir liggende, men litt av poenget med opplegget er at man skal få raske svar.

Jokstad skal fortsette å jobbe i Science Commission, dette andre er en ekstrajobb. De to kommisjonene, Science Commission og Practice Commission arbeider med større prosjekter som innebærer at man identifiserer problemstillinger og skriver artikler. – Disse prosjektene varer ofte fra ett til tre år, dette det nye med denne «science manager»-funksjonen er at man skal få svar i løpet av et døgn eller to. Det vi er spent på nå, er om dette vil ta helt av eller om det bare kommer inn et spørsmål eller to i uka, sier Jokstad.

– Dette opplegget er ment som en service til medlemsforeninger som ikke har en stab av eksperter i eget hjemland. De

fleste av våre 182 medlemsorganisasjoner rår ikke over de samme ressursene som for eksempel American eller British Dental Association, og for så vidt også NTF. Mitt nettverk har jeg via min funksjon som medredaktør i Evidence Based Dentistry, hvor vi har en del meget dyktige folk i redaksjonskomiteen. Andre viktige ressurspersoner er kommisjonsmedlemmene i FDI og ekspertkontaktene via dem. I tillegg er det en ny spennende gruppe i International Association of Dental Research (IADR) som heter International Collaboration for Evidence Based Dentistry. Og disse har igjen et nettverk av kolleger.

– Og det er et kjernepunkt, hvis det finnes en evidensbasert undersøkelse om spørsmålet, så henvises det til den, hvis ikke må jeg gå «nedover» i metodologisk kvalitet, understreker Jokstad. Jeg kommer bare til å oppgi det jeg mener er den mest betydningsfulle kilden. Hvis andre

mener at det ikke er adekvat, er alle invitert til å kommentere det etterpå. Vi er for øvrig også i dialog med IADR, det kan kanskje bli et samarbeid med dem. Problemet er at svært mye av det som IADR arbeider med, er grunnforskning som kan være vanskelig å relatere til daglig odontologisk virkelighet. Men IADR har i mange år hatt «science transfer» på dagsordenen, de har imidlertid hatt problemer med å implementere det. Med en sammenkobling mellom IADR og FDI håper vi å kunne nå ut med en felles informasjonskanal til tannlegeforeningene.

– I Guideline-databasen opereres det med «guidelines, statements, proceedings og position papers» i den engelske versjonen. Hva ligger det i disse ulike betegnelsene?

– Guidelines er oftest betegnelsen på kliniske retningslinjer (Standard Operation Procedures), og de kan gjelde for enkeltorganisasjoner eller være mer generelle. FDIs statements er prinsippvedtak/retningslinjer som har vært forelagt generalforsamlingen, og som sådan er akseptert av alle medlemsorganisasjonene. De er laget dels som støtte for nasjonale tannlegeforeninger i deres arbeid i hjemlandet og reflekterer også felles ståsted for den globale forsamlingen av tannleger. Statements tar opp forskjellige temaer som hiv/aids, fluor, amalgam osv. og er basert på arbeid gjort av kommisjoner, spesialoppnevnte komiteer eller faste komiteer, som f. eks. komiteen for u-land eller komiteen for tobakk.

Proceedings og position papers kan best oversettes med henholdsvis referat fra møter og symposier, og artikler som underbygger ulike retningslinjer eller prinsippvedtak. Det er et problem at denne typen informasjon kan være vanskelig å oppspore. Det går med en god del tid til å finne frem til kildene, som kan ligge på Internett, være utgitt som egen publikasjon eller foreligge som artikkel i, eller særtrykk av et fagtidsskrift.

En god del FDI-aktiviteter foregår normalt i kommisjoner eller i komiteer og ender som regel i en rapport. Fra 1991 til i år har det bare vært én kommisjon, Science Commission, men fra i år er det to. Den nye er tidligere nevnte Practice Com-

The FDI Organisation	FDI World Dental Press	Global Dental Aid & Aid Organization	The Dental Industry
FDI Members & Association Partners	FDI Congress and Education & Dental Events Calendar	Global Dental Information	Professional Resources

fdi

FDI World Dental Federation

Search FDI Site: **fdi** Nasjonale og internasjonale retningslinjer, prinsippvedtak, uttalelser, møterapporter og møtereferat

FDI Hot List

See photos from KJ
Mouth Cancer Awareness Week
Kuala Lumpur First-Cancers Report
Guidelines Database
Take a Continuing Education Course!
Dentistry around the World
Directory of Dental Schools
Top Ten Advances in Dentistry, 1990-2000
Subscribers to the International Dental Journal

Pasientspesifikke problemer
Samfunnsodontologiske spørsmål
Helse, Miljø og Sikkerhet
Materialer, teknikker & arbeidsprosedyrer
Spesialiserte arbeidsoppgaver
Utdanning og forskningsrelaterte tema
Tannlegens hverdag

Pasientspesifikke problemer

Endokarditt	[Global]	[FDI]
Dentale erosjoner	[Global]	[FDI] [FDI vestak]
Handicappede pasienter	[Global]	[FDI]
Akutt- & nødbehandling	[Global]	[FDI]
Odontofobi, psykologi og frykt	[Global]	[FDI]

Den norske utgaven av Guidelines Database finner du ved å klikke på det norske flagget på www.fdi.org.uk

mision. Arbeidsfordelingen er slik at Science Commission skal utrede problemstillinger av vitenskapelig natur, mens Practice Commission skal konsentrere seg om oppgaver som f. eks. minstekrav til undervisning, hvordan møte pasienter med ulike sykdommer og etiske problemstillinger. Arbeidet i den kommisjonen blir nok kanskje vanskeligere enn i Science Commission. Der skal vi skille mellom god og dårlig vitenskap, mens det i den nye kommisjonen skal tas avgjørelser av mer subjektiv og politisk karakter. Men det er spennende å se hvordan den kommer til å fungere. Medlemmene velges for tre år av gangen og kan sitte i to perioder.

– Hvordan jobbes det egentlig i disse kommisjonene?

– Først får man forslag til prosjekter, eller man identifiserer problemstillinger. Så må man prioritere, deretter finne folk som kan utføre oppgaven. I år ble det f. eks. satt i gang åtte prosjekter. Noen går greit, noen tar lang tid og noen blir skrinlagt. Og ting tar tid, for alt som går ut skal godkjennes av alle de sju medlemmene i kommisjonen. Det er også et problem at man ikke har penger til å betale folk for å arbeide med ofte tidkrevende oppgaver. De prosjektene som blir gjennomført ender om regel i en rapport eller en artikkel. For eksempel kom det nå i år en artikkel

på 48 sider om «Quality of restorations» i International Dental Journal som utgis av FDI.

– Hvordan kommer man inn i kommisjonen? Og hvordan blir man foreleser? I år var du den eneste nordmannen på programmet i Kuala Lumpur.

– De nasjonale foreningene foreslår kandidater til kommisjonene, og det er populært å være med, så det er mye politikk og konkurranse i forbindelse med valgene. Forelesere på de årlige kongressene må også foreslås av medlemsorganisasjonene, og det er selvsagt mange hensyn å ta når man skal sette opp et kongressprogram. Professor Göran Koch fra Sverige avsluttet sin periode som leder av «Congress and education»-komiteen i Kuala Lumpur. Han fortsetter imidlertid som «programme manager», mens to kvinner, Kathryn Kell og Margaret Comfort har overtatt ledelsen i komiteen. Så hvis NTF ønsker å fremme forslag om norske forelesere, er det disse folkene man må forholde seg til, avslutter Jokstad, idet han nok en gang anbefaler kollegene å orientere seg om alt som finnes av nyttig informasjon på FDIs nettsted.

Tekst og foto: Gudrun Sangnes